

Cem HASPOLAT

ODTÜ Maden Mühendisliği
4. Sınıf Öğrencisi

ODTÜ Maden Mühendisliği 4. Sınıf öğrencisi. Üniversite hayatı boyunca çeşitli girişim ve projelerin içerisinde yer aldı. 2.Sınıfın başında bir restoran açarak 15 aylık bir işletme deneyimi yaşadı. Peşinden ODTÜ Ar-Ge Topluluğu'nun yönetim kuruluna girerek bu toplulukta kendi girişimcilik etkinliği olan University for Society'i çıkardı. Şu anda girişimcilikle uğraşan arkadaşları ile birlikte kurdukları ekip ile mobil uygulama çıkardı. Sosyal sorumluluk projesi olan Kız Başına projesinde fi koordinatörü olarak görev almaktadır.

Melike BAL

ODTÜ İşletme
Son Sınıf Öğrencisi

ODTÜ işletme son sınıf öğrencisi. Lisansının iki senesini Amerika'da bir üniversitede okudu. Kız Başına Projesi'nde ekip lideri olarak görev almaktadır. İlerisi için hedefi öncelikle kurumsal bir yerde çalışıp deneyim kazandıktan sonra kendi işini kurmaktır.

KIZ BAŞINA

Bilge TANRIVERDİ: Projenizin detaylarından biraz bahseder misiniz?

Cem HASPOLAT: Arkadaşlarımızla yaptığımız araştırmalar sırasında Türkiye’de kadınların şiddet, taciz ve nefret söylemi gibi durumlarla karşılaştıklarında ne yapabileceklerini gösteren sağlıklı kaynaklar yok. Var olan kaynakların da yetersiz olduğunu gördük. ODTÜ içerisinde bir ekip kurarak Türkiye’de kadına yönelik şiddete, nefret söylemine ve tacize yönelik çalışmalar başlattık. Olayların neden olduğunu tespit edebilirsek çözüme o kadar hızlı gidebileceğimizi düşünerek öncelikle bu tarz durumların neden olduğunu araştırdık. Yaşanmış hikayeleri, haberleri inceledik. Haberleri incelemek bizim için uzun sürdü. Maalesef ki her gün böyle bir ya da iki tane olaya ülkemizde rastlamak mümkün. Elde ettiğimiz verilerle bir web sitesi açtık, sosyal medya hesapları kurduk. Sosyal medya bizim projemizin ana damarlarından biri. Çünkü genelde insanların en az bir tane kullandıkları sosyal medya bulunmakta ve TV den ziyade insanlara sosyal medyayı daha çok takip ediyorlar.

Web sitemizde ve sosyal medya hesaplarımızda şiddete maruz kaldıktan sonra bunun peşini bırakmayıp sonuçlandırmış olan kadınların hikayelerinden bahsettik. Kadınların böyle durumlarla karşılaştıklarında nelere dikkat etmeleri gerektiğini anlattık ve ayrıca acil durum numaralarını paylaştık.

Bu tarz yaşanmış hikayelerden bahsettik çünkü kadınların empati yapacaklarını düşündük. Onları cesaretlendirmeyi, kendilerini yalnız hissetmemelerini istedik.

Biliyoruz ki birçok kadın böyle bir durum ile karşılaşınca içlerine kapanıyor, birilerine anlatmaktan çekiniyorlar. Bu hikayeleri okuyarak içlerini dökmüş gibi hissetmelerini, büründükleri kabuğu kırmak istedik.

Türkiye çapında maalesef ciddi bir sorun olan kadına şiddete tepki çekebilmek için sosyal medya hesaplarımızdan da bu olayın ciddiyetini duyurmaya çalışıyor ve şiddete uğrayan kadınların nasıl hareket etmeleri gerektiğini anlatıyoruz.

Bilge TANRIVERDİ: Kaç kişilik bir ekibiniz vardı? Emniyet mensubları, psikiyatrist ya da herhangi bir dernekten profesyonel bir destek aldınız mı?

Cem HASPOLAT: Biz 12 ODTÜ öğrencisinden oluşan bir ekibiz. Bu ekipte kız ve erkek oranı birbirine çok yakın. Genelde kadına yönelik şiddette yapılan kampanyalarda kadın üyelerin çoğunlukta olması dikey kat çeker. Ama biz de durum farklı.

Profesyonel olarak destek aldığımız herhangi bir kurum ya da dernek yok. Bir danışman hocamız var Yeşim ÇAPLI. Bize yol gösteriyor, nasıl ilerlememiz gerektiğini bize anlatıyor. ODTÜ öğrencilerinden olu-

şan bir ekibiz ve projemizi çok ciddi bir noktaya getirmek istiyoruz. Bu noktada doğru işbirlikleri yapmamız, doğru adımları atmamız ve doğru yerlere parmak basmamız lazım ki projenin etkisini istediğimiz kadar büyük bir şekilde genişletebilelim. Bu anlamda hocamız bize yol gösterici oluyor.

Bilge TANRIVERDİ: Projenizin ilham kaynağı ne oldu?

Melike BAL: Proje olarak öncelikle kadınlar üzerine çalışmaya karar verdik. Cem’inde dediği gibi bir sürü haber inceledik. Bunun yanı sıra okulumuzun kapalı bir Facebook sayfası var. Orada insanlar yaşadığı bir takım olayları anlatıyor. Orada bir yazıya rastladık. Bir semt eczacısı ile yapılan röportajdı bu yazı. Bu eczacıya şiddete uğramış kadınlar gelip başlarından geçenleri anlatıyormuş ya da eczacı eczanesine yüzünde morluklarla gelen kadınlara yardımcı olmaya çalışıyormuş.

Dedik ki evet bu kilit bir nokta. Yönlendirilmeye ihtiyacı olan daha fazla kadına ulaşmak için bu yolları kullanabiliriz. Bu şekilde eczane kampanyamız oluştu.

Bilge TANRIVERDİ: Proje esnasında karşılaştığınız sizi en etkileyen bir hikayeniz oldu mu?

Melike BAL: 10 yıl önce ilkököl öğretmeni tarafından sistematik olarak bir buçuk yıl boyunca taci-

ze maruz kalmış bir kadın vardı. Sadece o değil, onunla beraber birçok arkadaşı daha bu şekilde tacize maruz kalmış. Bu kadın bir yetişkin olduğunda, kendinde bu durum ile mücadele gücü bulduğunda diğer arkadaşlarını da ikna ederek suç duyurusunda bulunmuş. Aslında bunu yaparken çok umutsuzdum diyor. Dava düşecek ya da istediğim kadar caydırıcı bir ceza alamayacak diye düşünmüştüm ama 85 yıl hapis cezası aldı diyor. 10 yıl önce yaşadığı bir şey için peşinden gidip böyle bir şey yapabilmesi, bir kadının bunu yapabiliyor olması gerçekten çok önemli ve örnek olabilecek durum.

Cem HASPOLAT: Ben bu kişiyi yakinen de tanıyorum. Bu kadar yakın bir kaynaktan böyle bir şeyin başarılı olduğunu görmek, bu tarz durumların cezasız kalmayacağını, kadınların isterlerse bunu başarabileceklerini görmek bizim için bir motivasyon kaynağı oldu.

Melike BAL: Türkiye şu an da kadını koruyan çok güçlü yasaları olan dünyanın sayılı ülkelerinden biri. Ancak çoğu kadın bunu bilmiyor. Aslında misyonumuz da azıcık bu yönde. Kişiler ve kanunlar arasında o köprüyü kurabilmek.

Bilge TANRIVERDİ: Bir erkek gözüyle baktığınızda yaşanan olaylar karşısında ne hissediyorsunuz Cem HASPOLAT?

Cem HASPOLAT: Aslında bu tarz durumlar için erkek kadın ayrımını yapmamalıyız. Bu bir in-

sanlık suçu. Bir insanı bu denli şiddete maruz bırakmak, taciz etmek, nefret söyleminde bulunmak bunların hepsi birer insanlık suçu. Bu hikayeleri okudukça, detaylarını duydukça çok kötü hissediyoruz. Kötü hissetmemek elde değil ki. Toplumun her kesiminin tepki göstermesi, kimsenin sessiz kalmaması gereken bir durum bu.

Bizim ülkemizdeki en büyük sorunlardan biri maalesef ki birine şiddet uygulandığında diğer insanların sessiz kalması. Çok göz önün de olunan bir olayda bile herkes izleyici kalabiliyor. Burada bir kişi bile sesini çıkarsa bu aynı sürü psikolojisinde olduğu gibi diğerlerini etkileyecek ve seslerini çıkarmalarını sağlayacak. Böylece şiddet uygulayan kişinin de cesareti kırılacak. Nasıl olsa bana kimse engel olamaz düşüncesiyle rahat hareket edemeyecek.

Bilge TANRIVERDİ: Bir kadın olarak bu kadar çok olayın yaşandığı, neredeyse her gün haberlere konu olan bu durum karşısında kendinizi korunmasız hissediyor musunuz ya da sokağa çıktığınız zaman başınıza bir şey gelir endişesi yaşıyor musunuz?

Melike BAL: Her an başıma bir şey gelir endişesiyle yaşamıyorum ama belli bir saatten sonra ıssız bir yolda yürümek zorunda kalırsam ya da arkamdan birinin geldiğini hissediyorsam evet bunlar beni rahatsız ediyor. Neden ben sokakta yürürken böyle hissetmek zorundayım ki? En az erkekler ka-

dar ben de rahat yürüyebilirdim. Toplu taşıma kullanırken kendime özel alan oluşturabilmek sırt çantası taşımak zorunda olmamalıyım.

Bir kadın gözünden de kadınların bunları yaşadığını bilmek çok kötü. Benim de etrafımda maalesef böyle bir sürü kadın var. Sırf tutunacak bir dalı olmadığı için belki sokakta görse yüzüne bakmayacağı adamlara hayatı boyunca katlanmak zorunda kalıyorlar. Kimisi bunu çocukları için yapıyor kimisi de toplumsal gelenekçilikten kaynaklı bunu yapıyor. Biz de şöyle bir anlayış vardır ya gelinliğin çıktığı bu eve ancak kefeninle geri dönebilirsin diye. Bu anlayış karşısında kadınlar tutunacak hiçbir şeylerinin olmadığını hissediyor ve hayatta tek başına nasıl kalınır bilmiyorlar. Şiddet uygulayan kişiler de zaten bu çaresizliği kullanıyorlar. Biz bu anlayışı da değiştirmeye çalışıyoruz. O yüzden de şiddet uygulayan erkeklere odaklanmak yerine şiddete maruz kalan kadınlara odaklanmayı seçtik. Onlarda bir davranış değişimi yaratmaya çalışıyoruz.

Cem HASPOLAT: Özellikle Anadolu'da kadınlar kocamdır yapar deyip bu tarz şeyleri sineye çekiyorlar ya da oğullarını yetiştirirken erkektir yapar diyorlar. Bu psikoloji ile büyüyen erkek kendinde her şeyi hak görebiliyor ya da bu anlayışla büyütülmüş bir kadın şiddete maruz kalınca sessiz kalmayı seçebiliyor. Kadınları şu noktadan da yakalamaya çalışıyoruz kendi oğlunuzu da öyle bir yetiştirin ki onlar da yarın öbür gün başka birine şiddet uygulamasın, evet erkek olarak istediğimi yaparım demesin.

Bilge TANRIVERDİ: Proje kapsamında kaç kişiye ulaştınız?

Melike BAL: Facebook'tan 576000, Instagram üzerinden 323000, Twitter üzerinden 230000 ve web sitemizden de 75 ilden toplam 7000 kişiye ulaştık. Büyük ihtimalle bundan daha fazla kişiye ulaştığımızdır ancak şu an elimizde olan sayılar bunlar.

Bilge TANRIVERDİ: Proje için yaptığınız araştırmalar esnasında nefret söylemine maruz kalmış kadınların tepkileri nasıldı? Başlarından geçen olayları anlatmak istemeyenler oldu mu?

Melike BAL: Hikaye toplarken sıkıntı yaşadığımız zamanlar oldu. İsimleri yayınlamadan hikayeleri paylaşmamıza rağmen anlatmak istemeyenler oldu. Böyle bir olay yaşayıp da bize destek olan ve evet ben böyle bir şey yaşadım, herkes de anlatsın ki saklı kalmasın diye anlatmak isteyenler de çok oldu.

Daha önceden şöyle bir algı vardı taciz ya da tecavüz olayları yaşandığı zaman televizyonda ya da gazetede yayınlanan haberlerde kadının yüzü buzlanırdı. Şimdi ise bu algı birazcık değişti ve bunu yapan kişinin yüzü buzlanıyor artık. Çünkü yüz kızartıcı suç işleyen o. İnsanlarda da böyle bir değişim var artık.

Bilge TANRIVERDİ: Kurmuş olduğunuz internet sitesinden size başvurular oldu mu?

Melike BAL: Evet başvurular geldi. Yönlendirmelerimiz kişinin hikayesine göre değişmekte. Hukuksal bir desteğe ihtiyacı olan ancak parası olmadığı için nasıl yapacağını bilmeyenleri barolara yönlendirdik. Bazen bizim de tam bilemediğimiz noktalar oldu. Bunları da gerekli yerleri arayarak ne yapabiliriz nereye yönlendirebiliriz diye öğrenip tekrar geri dönüşler yaptık.

Cem HASPOLAT: Mutlaka yapılması gereken şeyler var ve bunları da özellikle tembihliyoruz. Mesela herhangi kayıtlı bir mesaj, bir arama kaydı var ise onları kesinlikle silmeyin, bunları görmek istemiyor olabilirsiniz, gözümün önünden gitsin diye siliyor olabilirsiniz bunu yapmayın. Çünkü yasalara binaen bunlar çok ciddi deliller. Siz bu delilleri kullanarak bu olayı bir sonuca vardırabilirsiniz. Bu tarz çok elzem durumları da kendilerini özellikle iletiyoruz.

Melike BAL: Bazen yolda yürürken tacize uğramış ama bunu kanıtlayabilecek herhangi bir delili olmayanlar olabiliyor, onlar da ben böyle bir olay yaşadım diye anlatmalı. Bu tarz beyanlar bile çok güçlü bir delil aslında.

Bilge TANRIVERDİ: Proje kapsamında '100 Gönüllü Eczacı Aranıyor' sloganıyla eczacılara ulaşmak amacıyla yola çıktınız. Eczacılara ulaşmak istemenizdeki amaç neydi?

Cem HASPOLAT: Özellikle Anadolu'da esnaf dükkanları, mahallenin tanış olduğu, gidip konuşabileceği yerler. Yaşanmış hikayelerden de gördüğümüz insanların ilk gittikleri yerler eczaneler. Kimi zaman bir arkadaşımın başına geldi diyerek başlarına gelenleri anlatmak için kimi zaman da şiddete maruz kaldıklarında pansuman için dahi eczaneye gidiyorlar.

Bu noktada şiddete maruz kalan kadınların kısaca ilk adımda ne yapmaları gerektiği ve web sitemizin adresinin yazılı olduğu broşürlerimizi eczanelere dağıtılm dedik. Eczacılarımız böyle kişilerle karşılaştıklarında bu broşürleri onlara versinler. Bu konuyu konuşmak istemeyenler olduğunda da en azından onların poşetlerine bu broşürleri koysunlar ki eve gidene kadar göz atmalarını sağlasınlar.

Özellikle Anadolu'da insanların gözünde eczanelerin her zaman olumlu bir yeri vardır. Şiddete maruz kalan kadınları doğru ve sağlıklı bir şekilde böyle yönlendirebileceğimizi düşündük.

Sonuçta eczaneler insanlara merhem oluyorlar. Hem herhangi bir sıkıntı ile karşılaşıldığında hem de hasta olduğunda.

Eczacılar gün içerisinde yüzlerce insanlarla karşılaşıyorlar, yüzlerce olaya tanık oluyorlar. Gerek gözlemleri ile gerekse kendi tecrübeleri ile şiddete maruz kalmış kadınları diğer bireylerden ayırmayı daha doğru bir şekilde yapabiliyorlar. Bundan dolayı kadınlara daha doğru bir şekilde ulaşabileceğimizi de düşündük.

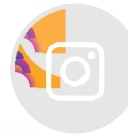
Bilge TANRIVERDİ: Projenin devamında neler yapmayı planlıyorsunuz?

Cem HASPOLAT: Türkiye'de Suriyeli kadınlar da çok fazla var. Bu kadınlar da çok fazla şiddete maruz kalabiliyorlar. Bazıları yasaları bırakın Türkçe bile bilmiyorlar. Bu tarz sebeplerden dolayı seslerini dahi çıkartmıyorlar. Projemiz sadece Türkiye'de şiddete maruz kalan Türk vatandaşları için değil bu ülkede yaşayan etki alanımızda olan şiddete maruz kalan tüm kadınlara yönelik. Suriyeli kadınlara yönelik olarak da çalışmalarımız var. Web sitemizde hem Türkçe hem de Arapça paylaşımlarımız var.

Sosyal medya hesaplarımızdan çeşitli yarışmalar da yapıyoruz. Bunlardan biri kız başına fotoğraf yarışması. Kullanıcılara dedik ki kız başına yapamazsın denilen şeylerin fotoğrafı çekin ve bizimle paylaşın. Mesela kız başına iş makinası kullanamazsın deniliyorsa iş makinesi kullanırken fotoğrafını çek ve bize gönder. Böyle gelen fotoğrafı dan en çok beğeni alan resmin sahibine de hediye çeki verdik. Böylece sosyal medya üzerinden de insanların dikkatini çekmeye çalıştık.

www.facebook.com/kizbasina06

www.instagram.com/kiz_basina

www.kizbasina.com

